

Bondia

ESPECIALS
MAIG 2026

CONSTRUCCIÓ I REFORMES

Inspiració per als teus projectes

CERÀMICA ▪ BANY ▪ CUINA ▪ MOBILIARI ▪ ARMARIS ▪ IL·UMINACIÓ

VINE A CONÈIXER-NOS
CARRER ELS BARRERS 16-18. NAU LA VINYA
AD500 SANTA COLOMA. ANDORRA LA VELLA

PROPERA OBERTURA
CARRER DEL PARAIRE 9-13
AD700 ESCALDES-ENGORDANY

SUMARI

4 Pròleg. Per construir un petit país es necessiten grans actors

6/8 Comissió d'estudi per a un creixement urbanístic sostenible. Quins són els reptes d'un país que creix cada vegada més?

10 Punt d'inflexió. La Covid ho va aturar tot, però també va servir de trampolí

12 Sostenibilitat de l'espai. Quant pot créixer un país petit?

14 Alternatives sostenibles. Rehabilitem el país

16 Identitat de país. I una teulada de pissarra

18 La mà d'obra al Principat. Si l'obrer no va a la muntanya...

22 Reportatge MAUCO

24 Sostenibilitat estructural (I). L'esquelet d'un edifici, clau per al futur de l'atmosfera

26 Sostenibilitat estructural (i II). Què és això del carboni biogènic?

28 On són els artesans? Una feina que es feia amb les mans

30 Parc públic d'habitatge (I). Si el lloguer és inassolible, fem-lo assequible

32 Parc públic d'habitatge (i II). I Què passa amb la gent gran? / El coliving, una via alternativa

34 Reportatge REFESA

36 Santuari de Meritxell. Conservar el patrimoni nacional

38/39 Epíleg. La construcció i Andorra, Andorra i la Construcció

PRÒLEG

PER CONSTRUIR UN PETIT PAÍS ES NECESSITEN GRANS ACTORS

Com es construeix un petit país? Aquesta és una gran pregunta que, segurament, té moltes arestes. Hi ha infinitat d'aspectes que ajuden a forjar-lo, ja siguin les tradicions, que esdevenen en cultura; la personalitat dels seus habitants, que també va variant amb el pas dels anys, o, la qüestió que ens ocupa en aquesta ocasió, la seva arquitectura. El Principat ha patit una gran evolució a efectes de construcció, i s'ha acabat convertint en un dels principals motors del país. Ara bé, hi ha moltíssims actors que tenen un paper fonamental a l'hora de fer que aparegui un edifici. Hi ha, és clar, l'empresa encarregada de realitzar l'obra, però aquesta depèn de molt altres actors, ja siguin els encarregats de subministrar la maquinària o els de gestionar els residus que generen. I no oblidem les polítiques que dictaminen què o com s'ha de construir i què o com no.

Com veurem en les següents pàgines, tots són importants, per no dir fonamentals. Però segurament el més rellevant de tot és fer-ho sota la premissa de la sostenibilitat. Aquesta paraula, de nou, també té moltes arestes: podem parlar de sostenibilitat de l'entorn o, per què no, de sostenibilitat de la societat, que vulguem o no també depèn de quin i quants edificis es construeixin pel voltant. Així que de tant en tant és positiu fer una mirada al passat per entendre el present i intentar aprendre d'allò que potser en el seu moment va funcionar. Tot i així, mai ens hem d'oblidar del futur, ja sigui l'imminent o el llunyà, i perquè aquest tingui garanties de ser pròsper en tots els sentits hem de procurar fer el que toca al present.

Pack SuperAutònoms

La banca que necessiteu els autònoms per seguir fent de superherois

- Compte gratuït
- Nova targeta de dèbit gratuïta el 1r any
- Préstec IGI Autònoms: Eur 12M + 2% (TAE: 4,82%) sense comissions
- 30% de descompte en assegurances de vida el 1r any

I, a més, podràs guanyar un dels **10 viatges prèmium per Europa***

Valorats en 2.000 € cadascun

Creand[©]
Crèdit Andorrà

Préstec IGI Autònoms: càlcul de la TAE per a un import de 1.500 € a 6 mesos. S'aplica l'euríbor 12 mesos del 10/04/26. La concessió d'un préstec està subjecta als criteris de risc del banc. Assegurances Vida: productes contractats amb CA Vida Assegurances, SA i distribuïts per Crèdit Andorrà, SA. El Creand Vida Previsió queda exclòs del descompte.

*Consulta les bases de participació a creand.ad.

COMISSIÓ D'ESTUDI PER A UN CREIXEMENT URBANÍSTIC SOSTENIBLE

QUINS SÓN ELS REPTES D'UN PAÍS QUE CREIX CADA VEGADA MÉS?

Doncs, segons el Consell General, n'hi ha dos de molt clars. El primer és garantir la provisió d'uns serveis públics de qualitat, i el segon, impulsar una planificació a llarg termini pel que fa a la disponibilitat de recursos essencials. Per tal d'analitzar la realitat del país, el 18 de febrer del 2026 van publicar el Dictamen de la Comissió d'Estudi que van fer per implementar i garantir un creixement urbanístic sostenible, el qual els Comuns han de tenir en compte a l'hora d'elaborar els seus plans d'ordenació i urbanisme parroquial (POUP). Aquestes són les conclusions que van extreure:

1

Reforçar els instruments de planificació supracomunal en l'àmbit urbanístic. A més, cal adaptar els POUP a les provisions de creixement poblacional a escala nacional, incorporant criteris objectius que permetin anticipar les futures necessitats i no desajustar la capacitat d'absorció real del territori

2

Homogeneïtzar les nomenclatures dels POUP per tal de garantir una lectura comuna i coherent. D'aquesta manera serà més fàcil la comparabilitat entre parròquies i es reforçarà la seguretat jurídica en la seva aplicació, així s'evitaran possibles errors d'interpretació que puguin dificultar la planificació supracomunal

5

Amb l'objectiu de garantir una activitat essencial per a la nostra identitat i territori, s'ha de protegir el sòl agrícola mitjançant el desenvolupament de la garantia d'aprofitament urbanístic específica que correspongui i que no requereixi la prèvia aprovació d'un pla parcial

6

Introduir un sistema de quotes urbanístiques, així com podria ser un instrument transitori sense que esdevingui una mesura de planificació, destinat a la promoció d'un creixement urbanístic més equilibrat i, sobretot, més sostingut en el temps

3

Amb l'objectiu de millorar la funcionalitat de la xarxa, la seguretat viària i la integració entre plantejament urbanístic i mobilitat, s'hauran d'adequar els sistemes viaris en funció de les característiques de cada zona, garantint així la coherència d'acord amb els usos del sòl, la intensitat d'activitat i les necessitats de mobilitat associades

4

S'ha de garantir que els POUP integren i queden sotmesos a les cartografies de riscos naturals aprovades pel Govern assegurant que la classificació i qualificació del sòl siguin plenament compatibles amb els criteris de prevenció i seguretat ciutadana establerts a escala nacional

7

Promoure el desenvolupament d'un model d'edificabilitat decreixent a partir de nuclis urbans per tal de racionalitzar el creixement i optimitzar la provisió d'infraestructures públiques

CONSELL GENERAL / SERGI PÉREZ

Compareixença dels cònsols majors de les set parròquies davant la Comissió d'Estudi per assegurar un creixement sostenible.

Millora l'eficiència energètica de la teva llar o negoci

PRÉSTEC **eco**EFICIÈNCIA

**Financem fins al 100%¹ de la reforma
i la compra d'equipament**
per reduir el consum d'energia

**Tipus d'interès
d'Euríbor² + 1,5%**

**Sense comissions
d'obertura ni
de cancel·lació**

**Termini màxim
de 8 anys³**

Mora Banc Grup, SA. Núm. registre AFA: EBO6/95.

#PréstecsSosteniblesMoraBanc

Informa-te'n a **morabanc.ad**

1. Sempre que no se superi el 35% de la quota esforç (quocient entre les quotes anuals més el lloguer en cas que no existeixi hipoteca i els ingressos fixos anuals nets d'IRPF i CASS).
2. Pots escollir entre Euríbor 3 mesos, 6 mesos o 1 any. En cas que l'Euríbor sigui negatiu, s'aplicarà Euríbor = 0% + diferencial.
3. Sempre que no superis l'edat de jubilació.

La concessió del préstec està subjecta als criteris de risc del banc.

Ve de la pàgina 6

8

Optimitzar, centralitzar i sistematitzar el procés d'obtenció de dades en matèria d'urbanisme i construcció com a una eina indispensable per assegurar el desenvolupament de polítiques públiques més sostenibles i, especialment, amb visió de país

9

Elaborar i periòdicament actualitzar l'estudi de capacitat de càrrega màxima nacional en coordinació entre totes les administracions, i que aquest orienti el creixement urbanístic parroquial amb els límits objectius dels recursos naturals del Principat. D'aquest estudi n'hauria de sortir el futur pla estratègic nacional de planificació Territorial

10

Valorar la introducció dels drets de tempteig i retracte a favor del Govern i dels Comuns com a un nou instrument que permetrà a l'Administració pública intervenir de manera puntual i selectiva en la compra de sòl i immobles amb l'objectiu de preservar l'interès general

11

Establir condicions addicionals i mecanismes de control per a l'aprovació de plans parcials i especials quan la seva dimensió, densitat, localització o expansió pugui comprometre recursos naturals o serveis, d'acord amb els resultats dels estudis de capacitat de càrrega màxima parroquial

Afavorir al creixement coherent del parc públic d'habitatge és un dels punts rellevants

12

Reduir i regular el moviment de terres i les excavacions, establint criteris, objectius i límits clars en funció de la naturalesa del sòl, el pendent i l'impacte paisatgístic, amb l'objectiu de minimitzar l'alteració del medi i la generació de terres de desmunt, preservar l'estabilitat del territori i reforçar la urbanització sostenible

13

Establir una clau de classificació per a zones d'especial protecció basada en criteris i estàndards comuns a escala nacional, amb l'objectiu d'homogeneïtzar la protecció del paisatge i del seu valor patrimonial i identitari, i preservar les construccions tradicionals de muntanya

14

Promoure l'ús de materials i tipologies constructives autòctones arreu del territori i unificar materials a efectes nacionals, evitant aquells elements que tinguin un impacte paisatgístic en entorns urbans i naturals per tal de garantir la integració harmoniosa amb l'entorn i la història

15

Coordinar les polítiques d'habitatge mitjançant un pla sectorial d'habitatge públic a preu assequible per reforçar la governança, assegurar una implantació territorial coherent i dotar les institucions de les eines necessàries per respondre a les necessitats d'interès general, incloent-hi el parc públic d'habitatge a preu assequible

16

Revisar els terminis de revisió dels POUP (Pla d'Ordenació i Urbanisme Parroquial), homogeneïtzar els terminis aplicables a les llicències urbanístiques, clarificar el règim de caducitat dins de la Llei General d'Ordenació del Territori i Urbanisme (LGOTU) i estudiar el règim del silenci administratiu

17

Tenir en consideració els valors de biodiversitat i paisatge en l'elaboració de les polítiques de planificació urbanística en coherència amb el marc general de la protecció del medi natural i amb els compromisos internacionals adquirits. Es considera oportú afavorir una major coherència entre els POUP i les estratègies nacionals existents

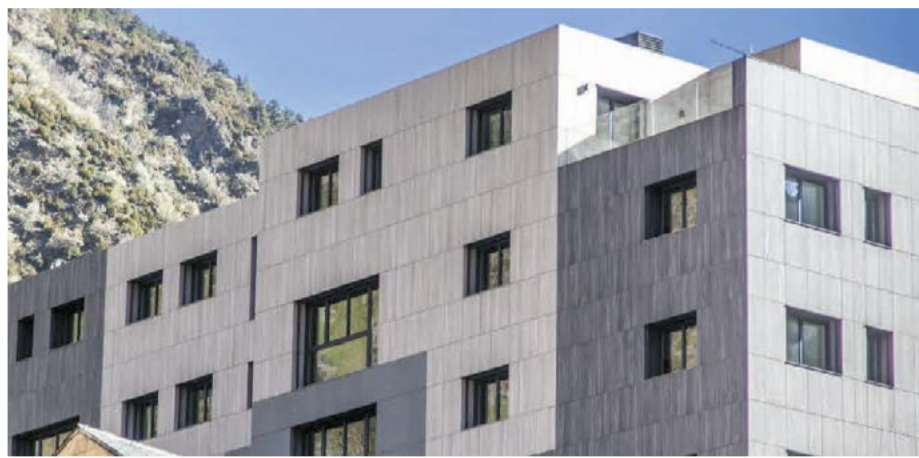

Arquitectura en vidre, persianes, finestres,
portes automàtiques, ferro i façanes

Portes Automàtiques

Residencial, comerços, hosteleria

Façanes

Façana ventilada en composite, ceràmica, fusta

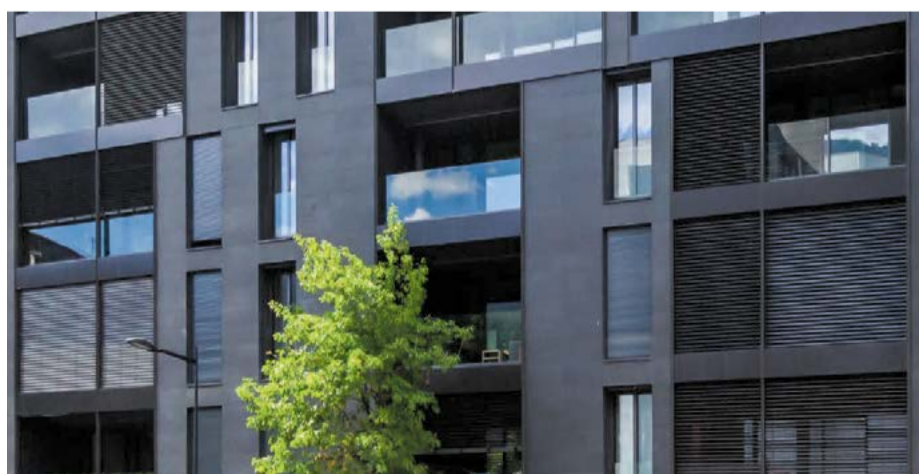
Finestres

Alumini, fusta, pvc i en acer

Vidres

Solucions adaptades a cada projecte

Persianes i estors

Control solar, orientables, enrollables,
venecianes, screens i blackouts

Ferro

Estructures i decoració en acer, corten
i acer inoxidable

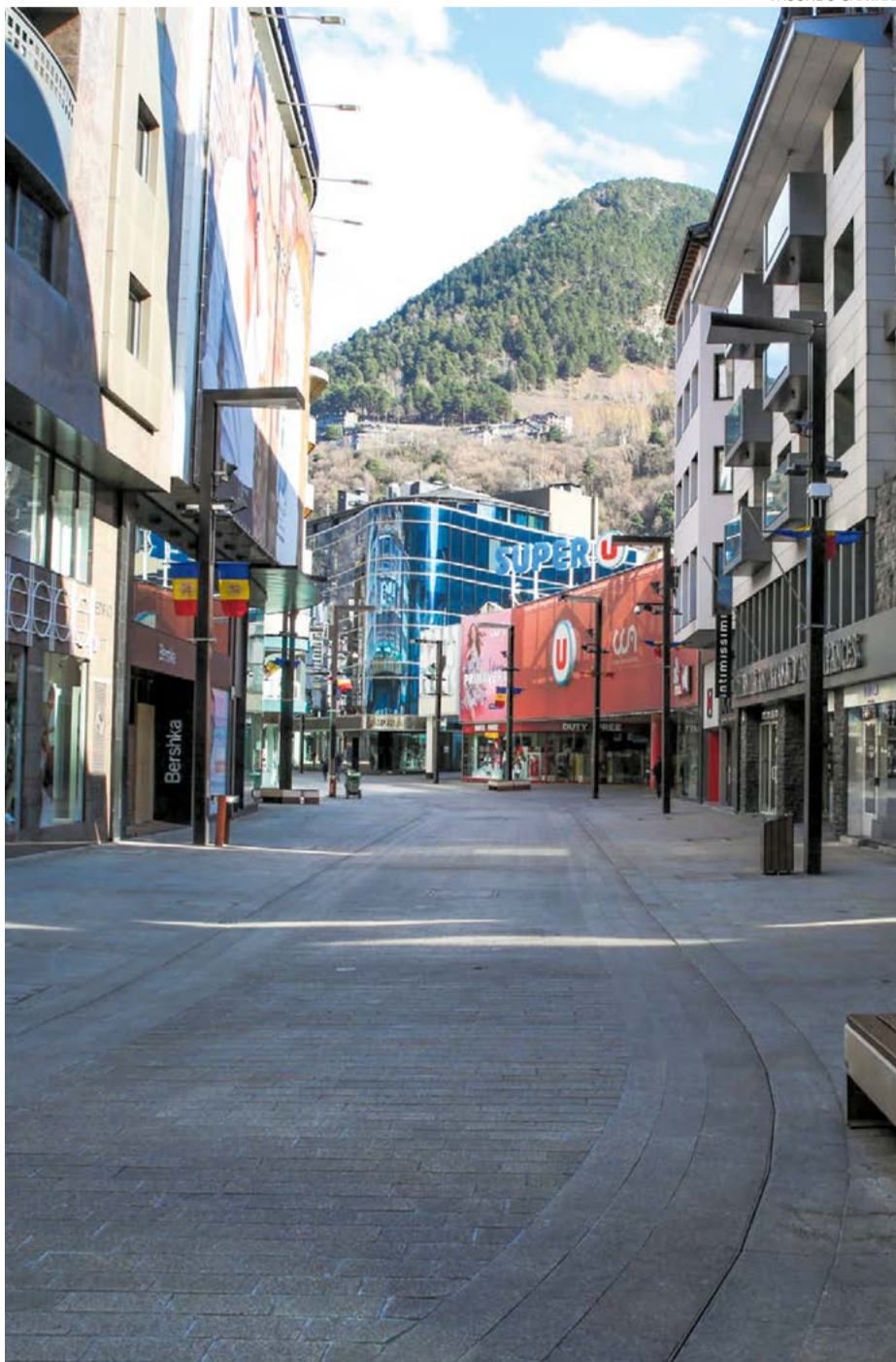
PUNT D'INFLEXIÓ

LA COVID HO VA ATURAR TOT, PERÒ TAMBÉ VA SERVIR DE TRAMPOLÍ

Se'n recorden de la pandèmia de la COVID? Com oblidar-la, oi? De cop i volta el món es va aturar. La vida quotidiana se'n va anar en orris i, excepte als fabricants de paper de vàter –i alguna farmacèutica–, la gran majoria d'indústries van ser víctimes de l'aturada econòmica mundial, i el sector de la construcció, és clar, no se'n va poder escapar.

Hi ha un indicatiu, anomenat valor afegit brut (VAB), que ens ajuda a comprendre i veure l'aportació de cada sector al producte interior brut (PIB) d'un país, i si analitzem els percentatges del pes de la construcció des del 2014 fins al 2024 veurem com precisament els temps de la COVID van marcar un abans i un després en la rellevància de l'edificació al Principat. Evidentment, com dèiem, el 2020 va ser l'any amb més afectacions i conseqüències, i el sector va patir una aturada rellevant. Però un cop va tornar la normalitat –o la “nova normalitat”, com algunes veus la van intentar definir– no solament va recuperar el seu estat habitual, sinó que va augmentar el VAB considerablement.

Comencem pel principi, però. Ens trobem en aquell ja llunyà 2014 i, per fer-ho més senzill, analitzarem les dades del lapse de temps fins al 2018. Veiem que aquell lustre la construcció tenia un pes sobre el PIB d'entre un 5% i un 7%. Va seguir una tendència més o menys progressiva, però no podem dir en cap cas que fos un

FACUNDO SANTANA

Una avinguda Meritxell buida completament durant els temps del confinament.

sector especialment protagonista al PIB. El 2019 encara es mantenia en aquell 7% –recordem que el coronavirus no va arribar fins al novembre–, i el 2020, stop. Tothom a casa.

Però ja un cop passada la pandèmia, les restriccions i tota la història va arribar un 2021 que semblava, com a mínim, més esperançador que el fatídic any anterior. I és que la construcció no solament es va recuperar, sinó que va patir un creixement sense precedents del 23,5%. Això va fer que, de cop, tingués un VAB de més del 9%, i el 2024 va arribar finalment al 10%. Dit en altres paraules, 1 de cada 10 euros del PIB venien de la construcció. Per tant, el sector es va convertir en un clar motor econòmic del país.

Però, ep! Està clar que aquesta tendència a l'alça pot comportar coses positives tant pel que fa a la inversió com a l'ocupació com a l'activitat econòmica nacional, però sempre que alguna cosa experimenta un canvi significatiu, sigui el que sigui, s'han de tenir en compte totes les possibles conseqüències que pot tenir en tots els angles. Per exemple, pot generar una dependència excessiva de l'economia, la qual cosa faria que una sobtada fallida afectés el volum del país. També pot comportar –com estem veient– una pressió massa elevada sobre l'habitatge, així com generar més residus o un consum abusiu del sòl. Així créixer està bé, sens dubte, però amb cap!

ESCOEM

INSTAL·LACIÓ I MANTENIMENT DE:

- Electricitat industrial i domèstica
- Comunicacions i xarxes
- Extintors

C/ de la Vena, 9 (bis) ■ AD200 ENCAMP ■ Tel. : (+376) 83 25 00 ■ Correu-e: escoem@escoem.ad ■ Web : escoem.ad

F FERRETERIA PRINCIPAT

PROXIMITAT | CONFIANÇA | PROFESSIONALITAT

DISTRIBUÏDOR OFICIAL A ANDORRA

NETEJA PROFESSIONAL, RESULTATS EXCEPCIONALS.

A Ferreteria Principat som distribuïdors oficials de **COMAC**, marca líder mundial en solucions de neteja professional.

COMAC C85 FREGADORA HOME A BORD

Productivitat extrema i màxim confort. Ideal per a grans superfícies.

AUTONOMIA FINS A 5 h

AMPLE DE NETEJA 850 mm

DIPÒSIT D'AIGUA NETA 130 l

COMAC ANTEA 50 FREGADORA AMB TRACCIÓ HOME ACOMPANYANT

Compacta, manejable i efectiva. Perfecta per a espais mitjans.

AMPLE DE NETEJA 500 mm

DIPÒSIT D'AIGUA NETA 40 l

FÁCIL D'ÚS I MANTENIMENT

PER QUÈ TRIAR COMAC?

TECNOLOGIA AVANÇADA
Màxima eficiència i rendiment

FIABILITAT PROFESSIONAL
Disseny robust i durador

SOSTENIBILITAT
Menys consum, més respecte pel medi ambient

SERVEI TÈCNIC ESPECIALITZAT
Suport i assessorament personalitzat

A FERRETERIA PRINCIPAT T'OFERIM LES MILLORS SOLUCIONS EN NETEJA PROFESSIONAL AMB EL SUPORT D'UN GRAN EQUIP.

ASSESSORAMENT PERSONALITZAT

SERVEI TÈCNIC PROPI

ESTOC I RECANVIS DISPONIBLES

F FERRETERIA PRINCIPAT

+376 742 020
www.ferreteriaprincipat.com
@ferreteria_principat
contacto@ferreteriaprincipat.com

FERRETERIA PRINCIPAT ANDORRA LA VELLA
Av. Salou, 52 - Mag. Cervós
AD500 - Andorra la Vella
Tel.: +376 742026

FERRETERIA PRINCIPAT ENCAMP
Plaça del Consell, 12
AD200 - Encamp
Tel.: +376 742027

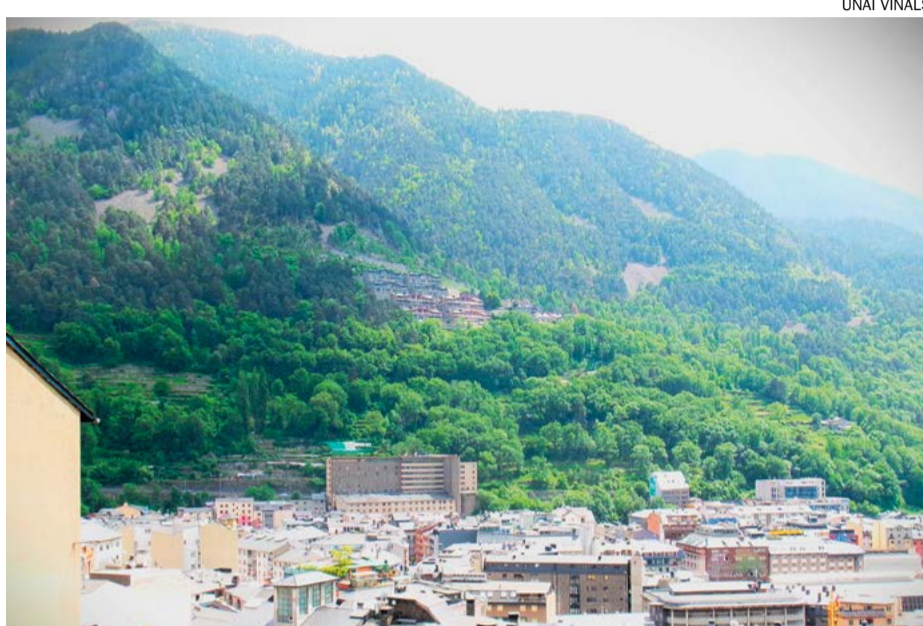
FERRETERIA PRINCIPAT SANT JULIÀ DE LÒRIA
Av. Verge de Canòlich, 32
AD600 - Sant Julià de Lòria
Tel.: +376 742023

SOSTENIBILITAT DE L'ESPAI

QUANT POT CRÉIXER UN PETIT PAÍS?

Aquesta segurament és una de les qüestions que a tots ens manté a l'aguait. Si la població creix ha d'augmentar, consegüentment, el nombre d'habitatges per tal d'acollir a aquesta gent, però fins a quin punt és físicament possible aquest creixement? És a dir, on construïm els edificis? Al cim del Comapedrosa? És evident que no, i per tal d'evitar-ho tant Govern com els Comuns últimament han estat prenent mesures per controlar-ho, ja sigui a través de la modificació de la LGOTU o dels PUOP, per exemple. Però, si els sembla bé, deixarem ara una mica de banda les lleis, per molt que siguin fonamentals, i intentarem analitzar la situació des de la perspectiva del ciutadà corrent.

Quan Andorra es va constituir com a copríncipat, per allà a finals del segle XIII, les bordes que la poblaven gairebé les havíem de buscar sota les pedres. De fet, s'estima que hi havia

UNAI VIÑALS

La urbanització La Plana d'Escaldes-Engordany sembla que s'enfila muntanya amunt.

entre 2.000 i 2.500 andosins, així que imaginin-se el canvi amb ara... A poc a poc va anar creixent, però en els últims anys ho ha fet d'una manera més que exponencial. I la pregunta és, com diu el titular d'aquest escrit,

fins a on podem arribar? El límit és purament físic o potser també, diguem-ne, moral o fins i tot estètic?

En fi, segurament és millor que deixem la nostàlgia per a un altre moment i ens centrem en el que te-

nim, que no és més que un món que evoluciona irremediament. I està bé que ho faci, i nosaltres amb ell. De fet, recentment ens ha arribat una manera de construir que a altres indrets ja fa anys que existeix, que és edificar en amunt i no en extensió, i més enllà de reticències personals que algú pugui tenir, s'ha de reconèixer que aglutinar més habitatges en menys metres quadrats redunda en el benefici de la superfície natural. En principi.

Però bé, tornant ara sí a les institucions que procuren que la cosa no se'n vagi de mare, és positiu que s'impliquin de manera activa en la sostenibilitat urbanística del país. Que potser ho fan tard? Bé, de nou, si de cas això és una altra qüestió. I també val a dir que a misses dites tot és més senzill. Així que procurem centrar-nos en el que tenim i anem a poc a poc i bona lletra, que tot arriba.

la teva energia

engAS

 CONTAR
Constructora H.E.

 UNIFOR
H.E.

 riba

 Arids
ANDORRANS H.E.

 CEVALLS
Constructora H.E.

 UNITAS
Treballs Públics H.E.

 INOCÉS
geotècnica vertical H.E.

 TREPOSA
fonamentacions especials H.E.

La força d'un grup

www.grupheracles.com

ALTERNATIVES SOSTENIBLES

FACUNDO SANTANA

L'antiga fàbrica de tabacs Catsa, per exemple, serà rehabilitada en un centre d'innovació tecnològica.

De fet, Govern té el programa Renova, el qual segueix aquesta filosofia, però tot apunta que els propers anys la rehabilitació no serà solament una opció puntual, sinó la tònica general que seguirà la “nova” construcció. En aquesta jugada s’hi veurien implicats tant edificis antics i buits com blocs de pisos amb un potencial de millora substancial. A més, hi ha encara un altre motiu que seria interessant o atractiu a l’hora d’escollir aquesta opció de “construcció”, que és que, depenent de quin sigui el tipus de remodelació que es vulgui fer, en principi el cost seria molt inferior que no pas haver-lo d’edificar de zero. Per tant, tot són beneficis.

Però és clar, no tot sempre és tan maco com sona. En edificis antics poden aparèixer complicacions estructurals sobtades que farien que el cost pugés molt, així com l’adaptació de diversos sistemes de connexió més moderns, per exemple. Així que, com sempre, abans d’actuar se li ha de donar moltes voltes, però la idea principal és bona; solament cal veure com trobem el punt d’equilibri entre augmentar i rejevenir el país.

REHABILITEM EL PAÍS

De vegades la solució més senzilla la tenim just davant. Si agafem la premissa o la qüestió de la pàgina anterior, on dèiem que el Principat té un

límit territorial que impedeix físicament edificar fins a l’infinit, hi ha una fórmula que pot ajudar a oxigenar una mica aquest aspecte. Aquesta és

la rehabilitació d’edificis existents, la qual cosa permetria seguir incorporant habitatges al mercat al mateix temps que no s’envaeix més sòl.

NAVASFOR
MOVIMENTS DE TERRES • ÀRIDS I FORMIGONS

865 444 (oficines)
606 556 (comandes)
navasfor@navasfor.com
C/ Mossèn Lluís Pujol
Nau Navas, s/n,
Santa Coloma,
Andorra

DEWALT

Força, precisió i rendiment

La potència i fiabilitat que necessites
per afrontar qualsevol projecte

#SomJocor

- LAMPISTERIA
- SPA WELLNESS
- CALEFACCIÓ
- ENERGIES RENOVABLES
- BANYS
- CLIMATITZACIÓ
- COL-LECTIVITATS

Jocor

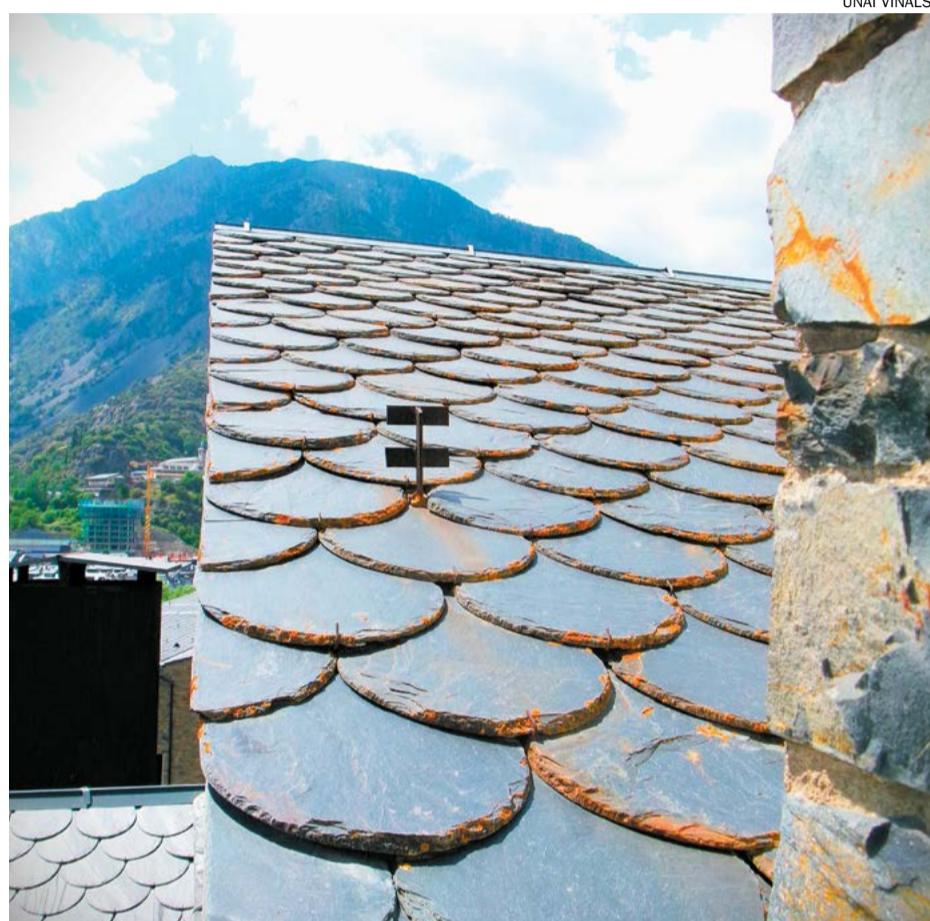
IDENTITAT DE PAÍS

I UNA TEULADA DE PISSARRA

Hi ha una altra qüestió que se'ns planteja sempre que alguna cosa evoluciona, que és la imatge estètica. Anem, per exemple, als anys 20 del segle passat. Se'n recorden d'aquells homes amb cabell curt i engominat? Aquella era la moda de l'època. Més endavant, cap allà al 1970, entre els barons s'estilava una cabellera més llarga, fruit especialment del moviment *hippy* de la dècada anterior. Amb el canvi de segle, i de mil·lenni, van arribar els degradats i els pèls en punta, i actualment ves a saber quina és la tendència entre la jovenalla. Però n'hi ha una. Si s'hi fixen, el que defineix la identitat de la persona es troba al punt més elevat del seu ésser. Bé, doncs amb els edificis passa una cosa similar. La diferència, però, és que no hi ha un barber de teulats que cada 10 anys l'actualitzi a la moda de torn.

A Andorra, com ja deuen saber, la pissarra, o llosa, és el material que s'ha d'utilitzar per folrar les teulades. Ara

bé, això no es deu solament al fet de tenir una imatge distintiva de país, que també, sinó que hi ha una explicació tècnica al darrere. Resulta que al Principat hi acostuma a nevar bastant, i si la neu s'acumula al teulat pot ser per força perillós. És per això que gràcies a aquest material lliscant s'eviten possibles desgràcies. Però estarem d'acord que, a banda del pragmatisme de l'ús de la llosa, ajuda, a més, a efectes identitaris, així com també les façanes de pedra seca, per exemple. Entre altres aspectes. Llavors, la pregunta és: els edificis de nova construcció han de seguir la línia estètica històrica o tradicional del país? Home, si parlem de les teulades veiem que alguns immobles tenen un terrat, per tant, eludim les dues aigües. I les parets exteriors? Bé, potser hi ha materials moderns més econòmics i fàcils d'aplicar que no pas anar pedra a pedra. Per tant, aquí tenim el dilema: tots iguals o campí qui pugui?

UNAI VIÑALS

Kapriol®

NOVA COL·LECCIÓ

RESISTÈNCIA I COMODITAT SENSE LIMITS

ROBA DE TREBALL
PER A PROFESSIONALS EXIGENTS

RESISTENT

TRANSPIRABLE

CÒMODA

FUNCIONAL

**FERRERIA
MAVID**

C/ Camp Bastida, 4 . AD500 Andorra la Vella
Tel. : 74 10 10

KIT SUMMER

25€

IGI inclòs. Promoció vàlida fins a finals d'existències

ESPAI NATURAL, ENTORN EXCLUSIU

EDIFICI AMB 69 PISOS

A PARTIR DE

538.000 €

FINS A 141 m²

TERRASSES I BALCONS
DE 6 m² FINS A 169 m²

ENTREGA PREVISTA A FINALS DE 2027

COMERCIALITZA

immobiliaria.ad

T. (+376) 73 73 73 • M. (+376) 34 97 77
comercial@cisa.ad
cisa.ad

T. (+376) 80 82 83 • M. (+376) 38 82 86
info@windsorandmeyers.com
windsorandmeyers.com

Escaneja el
QR per a més
informació

LA MÀ D'OBRA AL PRINCIPAT

SI L'OBRE NO VA A LA MUNTANYA...

Ara toca parlar d'un aspecte que potser de vegades passa o bé desapercebut o, directament, se l'obvia. Resulta que el fet que de cop i volta aparegui un edifici en un poble o ciutat no és per art de màgia. En primer lloc tenim a una persona o empresa que se n'ocupa d'idear el projecte, és a dir, un arquitecte. Aquest, però, ho acostuma a planificar sobre un paper o un ordinador. Aquí hi ha espai o marge per deixar volar la creativitat –Antoni Gaudí, per exemple, s'ho va prendre al peu de la lletra–, però una cosa és l'elucubració puntual, o genialitat, que algú pugui tenir en un moment determinat i una altra l'aplicació real del disseny. Normalment, el pensador de l'obra no l'acostuma a realitzar físicament ell mateix, sinó que hi ha una sèrie de persones encarregades de posar pedra sobre pedra.

Hi ha tot un seguit de tasques diverses que fan que un edifici naixi. És per això que en una construcció es necessiten paletes, encofradors, conductors de maquinària diversa, ferrers, fusters, etc. Si els sembla, els englobarem a tots amb el concepte de mà d'obra, i són imprescindibles per dur a terme el projecte. Ara bé, quina és la seva situació actual al Principat? Bé, doncs podríem dir que no estan en el seu millor moment. És cert que el sector de la construcció es troba en un moment creixent, però moltes empreses manifesten ja no tant una falta de personal, que també, sinó de personal qualificat. Això es deu a diversos motius; entre ells hi ha la situació de l'habitatge o del lloguer al país.

Molta d'aquesta mà d'obra acostuma ser treballadors de l'estranger i, de vegades, temporers. De fet,

UNAI VIÑALS

anys enrere vam experimentar una forta arribada d'obres portuguesos, ja que la balança entre sou i despeses els sortia a compte. I molt. És més, molts d'ells van acabar instal·lant-se al Principat, i actualment tenim una gran comunitat *portuguesoandorrana*. Ara, però, així com passa en tants altres sectors, l'equilibri entre benefici i pèrdues està força malmès. Per tant, ja no és una opció del tot profitosa fer una escapada als Pirineus

andorrans. I la pregunta, la gran pregunta, es revertirà aquesta situació? Això encara està per veure. Però, com sempre acostuma a passar, el sector està mirant d'adaptar-se, i sembla que estem virant cap a un model de contractacions en origen i, també, en mètodes de construcció que no tenen una dependència tan elevada d'operaris, com la prefabricació o la construcció modular. En fi, solucions modernes per a un món modern.

gasSegur

Instal·lacions industrials de gas

- Hotels
- Restaurants
- Bars
- Bugaderies

Per què gasSegur?

- Pressupost sense compromís
- Assessorament professional
- Rapidesa i eficàcia
- 36 anys al servei del Principat

Oferim el millor servei al millor preu. Contacta'ns

+376 809 526
gasegur@andorra.ad

E N G I T E C
 ENGINYERS I ARQUITECTES ASSOCIATS

Tel.: 802 000 engitec@engitec.ad

ARQUITECTURA

- Habitatge unifamiliar
- Habitatge plurifamiliar
- Equipaments
- Reformes i sostenibilitat
- Concursos
- Oficines
- Espais públics
- Equipaments industrials
- Espais comercials

URBANISME I PLANEJAMENT

- Planejament general
- Planejament derivat
- Reparcel·lacions
- Estudis de detall

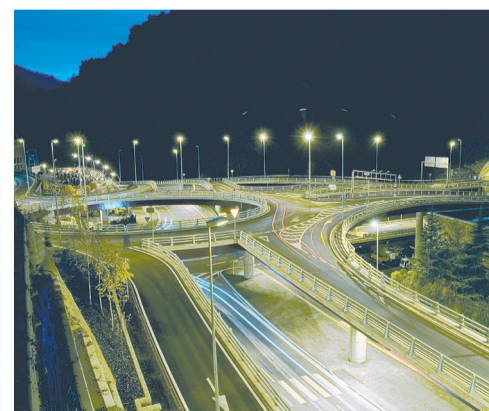
ENGINYERIA CIVIL

- Infraestructures
- Estructures edificació i obra civil
- Geologia i geotècnia
- Excavacions i sosteniments
- Túnel·s
- Hidrologia i hidràulica

ENGINYERIA D'INSTAL·LACIONS

- Electricitat, domòtica
- Climatització, fluids
- Projectes de gas
- Contra incendis
- Energies renovables
 - Geotèrmia
 - Aerotèrmia alta/baixa temperatura
 - Solar fotovoltaica
 - Solar tèrmica
 - Biomassa
- Xarxes informàtiques
- Sistemes de seguretat
- Audiovisuals
- Sanejament, depuració
- Piscines

PERITATGES I VALORACIONS

RESIDENCIAL
5 ESTRELLES

més de 50 anys **Superior**
immobiliaris

NOVA PROMOCIÓ

**PISOS DE 3 I 4 DORMITORIS, LOCALS I DESPATXOS
AL CENTRE D'ANDORRA LA VELLA**

Segueix-nos

INFORMACIÓ I VENDA:

www.immobiliariasuperior.com

Tel. 80 80 80

La Mola RESIDENCIAL Ordino

UNA OPORTUNITAT ÚNICA EN UN ENTORN PRIVILEGIAT.

- EXCEL·LENTS VISTES
- 14 HABITATGES DE 2 I 3 HABITACIONS

- DES DE 84 M² DE I AMB GRANS TERRASSES
- DUES PLACES D'APARCAMENT I TRASTER INCLOSOS EN EL PREU

ESCANEA'M PER
MÉS INFORMACIÓ

INFORMACIÓ I VENDA:

Segueix-nos

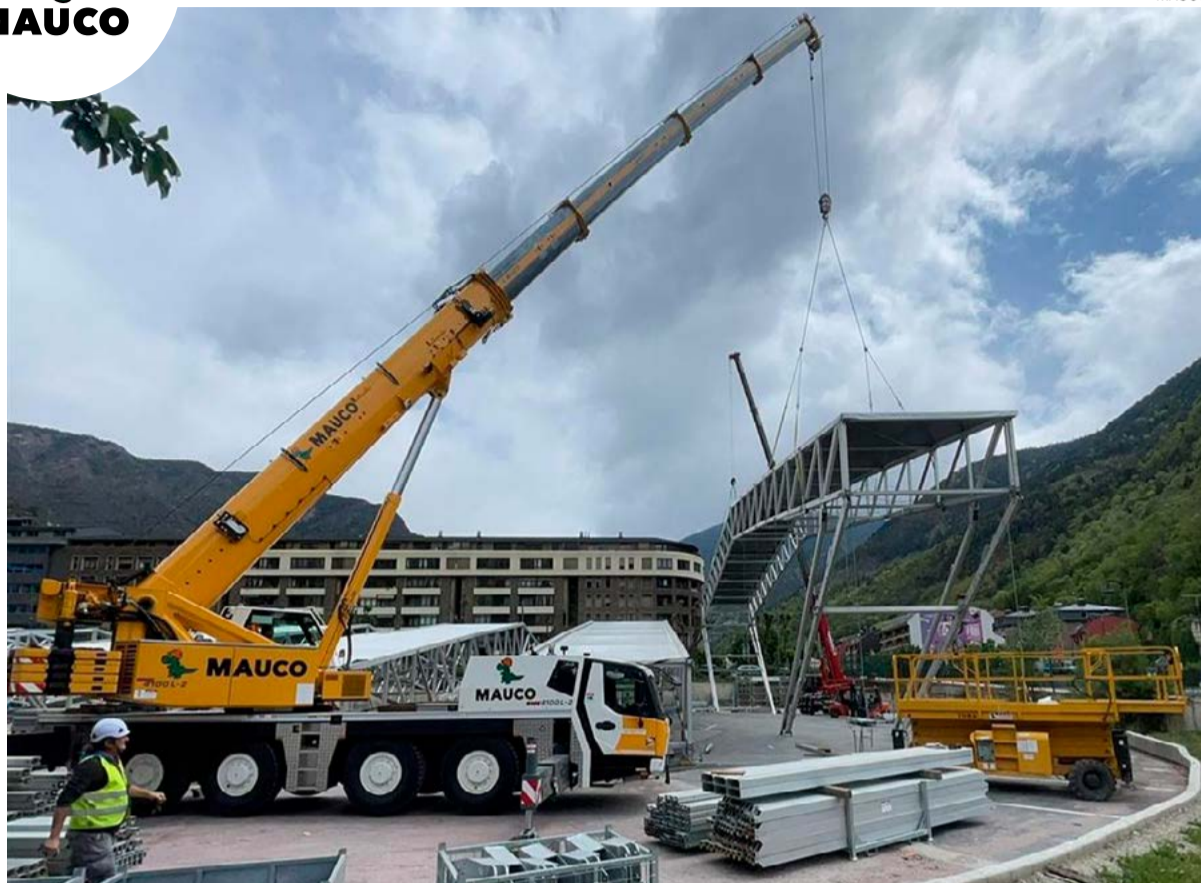
50 anys **Superior**
immobiliaris

Tel. +376 80 80 80
www.immobiliariasuperior.com

MAUCO

MAUCO

MAUCO O COM SUBMINISTRAR MAQUINÀRIA DE PRIMERA AL PRINCIPAT DURANT 50 ANYS

MAUCO està de celebració! Fa just 50 anys que l'empresa va obrir, i durant tot aquest temps no solament han presenciat de primera mà l'evolució del sector de la construcció, sinó que també han sigut els protagonistes d'aquesta transformació aportant i incorporant maquinària innovadora sempre que el país ho ha necessitat

L'evolució humana, i parlem de fa molts milers d'anys enrere, es va caracteritzar per diversos motius, però entre ells va ser fonamental el fet d'aprendre a donar-li una utilitat a certs objectes amb la qual no van ser concebuts. De cop, vam descobrir que una pedra podia servir per trencar la closca d'un fruit sec; més endavant, que fregant un parell de pals, i amb una mica de paciència, s'acabava generant una espurna que es podia convertir en un gran foc, i tot plegat va fer que, de mica en mica, acabéssim esdevenint Homo sapiens sapiens. L'ús alternatiu d'objectes banals va acabar implementant un concepte nou: eina. I aquest, així com nosaltres, ha anat evolucionant al llarg del temps d'una manera exponencial. Actualment, i si ens centrem en el món de la construcció, són multitud els estris que es necessiten per aixecar un edifici, i l'encarregat de subministrar tota la maquinària necessària al Principat és, sense cap mena de dubte, l'empresa MAUCO.

Aquesta va néixer el 1976, així que aquest any estan celebrant el seu cinquantè aniversari. El seu director general, Paco Rodríguez, que és nebot dels fundadors de MAUCO, Joan Gaset

i Rosa Coll, ha vist l'evolució de l'empresa des dels seus inicis. Ell s'hi va unir tres anys més tard que obrís, i al matí hi treballava i a la nit cursava el COU. Comenta que en un principi estaven a un petit local d'uns 80 metres quadrats al carrer Callaueta, 7. En aquell moment encara no tenien

Van passar d'una botigueta de 80 metres quadrats a un edifici de 8.000

un magatzem, i venien tant rajoles per a banys i cuines com eines d'obra diverses com pics, pales o cubells. Més endavant sí que van adquirir un local d'uns 300 metres quadrats que feien servir com a magatzem. Allà hi emmagatzemaven, sobretot, puntals d'obra, però encara "no teníem toro mecànic ni res!", diu Rodríguez, així que "la meva tieta i jo descarregàvem a mà els camions que ens arribaven".

Uns 12 anys més tard d'haver inaugurat MAU-

CO es van mudar a un altre espai situat al carrer Ciutat de Consuegra. Llavors sí que van experimentar un canvi substancial, ja que van passar a disposar de 160 metres quadrats de botiga i més de 500 metres quadrats de magatzem. A més, just al davant "hi havia un descampat on podíem aparcar bé els camions", així que era un espai idíl·lic. De fet, Rodríguez pensava que "ens hi quedaríem per sempre!", però, finalment, al 1998 van comprar un terreny a la sortida de la banda d'Encamp de l'actual túnel d'Envalira, i el 2012 van inaugurar un edifici nou de 8.000 metres quadrats.

Amb tots els anys d'experiència que tenen en el sector han vist de primera mà l'evolució que ha patit. És més, en algunes ocasions, MAUCO ha estat el promotor del canvi, com per exemple en el fet que fossin ells els que van incorporar el radiocontrol sense fil per a les grues al Principat. Abans, "o bé havia de pujar un operari a maniobrar la màquina des de dalt o el comandament anava amb un cable lligat a la grua", la qual cosa dificultava la visió a l'hora de treballar. Ara "es pot fer anar des d'on sigui", així que "ha millorat molt la feina". En aquell temps, aquesta tecnologia costava unes 500.000 pessetes, i "hi havia molta gent que pensava que estàvem llençant els diners", però ara "tothom l'utilitza".

MAUCO també va ser, per exemple, qui va aportar la primera màquina que tant talla com doblega com estiba el ferro, "tot en el mateix aparell", la qual cosa "optimitza el treball", diu Rodríguez. També, ara farà una quinzena d'anys, "vam portar una altra màquina del Japó que lliga les graelles de ferro d'una manera molt més ràpida que a mà", a més, "no és necessari que la manipuli un tècnic en particular, sinó que la pot fer anar tothom". I és que MAUCO sempre s'ha preocupat d'assistir a les millors fires internacionals per conèixer com està evolucionant el sector, ja que "sempre estem buscant novetats per aportar al Principat". Aquesta és la seva filosofia: "com més evolució i tecnologia, més efectius seran els clients".

Actualment, MAUCO té diverses línies de negoci: venen, lloguen i fan el servei tècnic de maquinària d'obra. De fet, aquest darrer àmbit "és importantíssim", diu Rodríguez, ja que també els fa ser diferencials dins del sector andorrà. Tot i així, també disposen d'una ferreteria industrial, així que a Mauco pots adquirir "des d'un petit caragolet fins a una grua de 500 tones". A més, aquest gener es va incorporar a l'empresa el fill de Rodríguez, que ara mateix té 30 anys i ha tingut una més que bona experiència treballant durant la seva primera etapa laboral en una empresa americana. Ell va estudiar Enginyeria Industrial i Administració i Direcció d'Empreses, així que "té la formació i capacitat idònia per seguir amb el negoci familiar", diu Rodríguez orgullós. Així que ja ho veuen, MAUCO ha sigut el protagonista del boom de la construcció durant els últims 50 anys, i "esperem estar presents, com a mínim, 50 anys més!".

**50 anys
aportant
solucions**

La nostra
experiència;
la clau del
teu projecte.

Lloguer de camions
Lloguer de plataformes d'elevació
Lloguer de bastides
Lloguer d'encofrat
Taller i maquinària
Venda de ferreteria i vestuari

...

Gràcies per fer-ho possible

mauco.ad +376 82 15 57

SOSTENIBILITAT ESTRUCTURAL (I)

L'ESQUELET D'UN EDIFICI, CLAU PER AL FUTUR DE L'ATMOSFERA

De vegades fer un pas enrere és la solució que t'ajuda a tirar endavant. Això no vol dir necessàriament recular, que quedi clar, sinó fer una ullada amb perspectiva històrica per entendre el futur. Al cap i a la fi, la paraula innovació vol dir afegir quelcom nou a una cosa ja existent, per tant, analitzar allò que ja ha funcionat en un determinat moment és essencial per a qualsevol desenvolupament. Si parlem de construcció, o de maneres de construir, millor dit, veiem que el pas dels segles ha anat modificant tant les tècniques com els materials utilitzats; una cosa és una barraca de fang i palla i una altra de ben diferent un edifici de formigó i pladur. Però tot sempre ha seguit una lògica comuna, que és que l'estructura no caigui, és clar.

Ara bé, amb el creixement desmesurat de la població mundial ha augmentat, consegüentment, el nombre d'habitatges, per tant, també l'impacte ambiental. És aquí on de cop es va posar sobre la taula la responsabilitat de l'humà sobre el medi natural, i es va arribar a la conclusió que efectivament, i com no podia ser de cap altra manera, l'activitat humana té un efecte directe sobre la natura que l'envolta. Així que si volíem mantenir un entorn sa, i saludable, hauríem de canviar o modificar certes pràctiques, es va estimar. Aquí és on vam conèixer la paraula sostenibilitat.

Aquest concepte segurament té molts matisos, però si ens centrem

L'edifici Node, futura seu d'Andorra Telecom, amb una estructura totalment de fusta.

en el tema que ens ocupa, i més enllà de qüestions d'expansió territorial, els materials que es fan servir en una obra són molt rellevants en aquest àmbit. Hi ha un aspecte que totes les empreses constructores tenen molt present, que és la petjada de carboni. Aquesta indica la quantitat de gasos d'efecte hivernacle que desprenen els seus exercicis a l'atmosfera, i l'objectiu és reduir-la al màxim possible. És per això que reinventar-se pel que fa al model de construcció és clau per assolir els paràmetres desitjats. O imposats, tot sigui dit, ja sigui per agendes internacionals o per corporacions nacionals.

Però, és clar, la pregunta és com o què modifiquem per tal de complir amb els estàndards de sostenibilitat establerts. Bé, doncs últimament, per exemple, està agafant força el fet de canviar el material estructural dels edificis. En les darreres llargues dècades, el formigó, l'acer i l'alumini han estat els encarregats de compondre els esquelets dels immobles, però resulta que són ingredients que la seva manipulació i implementació genera força emissions de CO₂, així que seria convenient buscar una altra fórmula que fos més respectuosa, diguem-ne, amb l'atmosfera. Una de les solucions que es planteja és tornar a les estructures de fusta o de carboni biogènic, ja que són més amables amb l'ambient. Ara bé, també planteja els seus reptes, entre ells l'econòmic. Però tot és estudiar-ho.

MÉS DE
25 ANYS
AL SEU SERVEI

**CONSTRUCCIONS
Ilesui, s.l.**

Av. Sant Antoni, 66. Edifici Montisol
1er pis, despatx 1 - AD400 LA MASSANA
Tel. i Fax: 83 94 40 - 83 94 41 - info@llesui.com

Renova
MEMBRE acoda

ISUZU

GN GARATGE NOGREDA

Ctra. de la Comella, 24 - AD500 ANDORRA LA VELLA - Tel.: 805 582

ELS CAMIONS MÉS DURS PER LES FEINES MÉS DURES.

MAN

SOSTENIBILITAT ESTRUCTURAL (i II)

QUÈ ÉS AIXÒ DEL CARBONI BIOGÈNIC?

Si venen de llegir la pàgina anterior, possiblement s'hagin quedat amb les ganes de saber què és això del carboni biogènic –si és que no ho sabien abans, és clar–. Per resumir-ho, direm que és aquell carboni que queda emmagatzemat dins de l'organisme de plantes i arbres i que s'allibera en forma de diòxid de carboni (CO₂) quan aquest experimenta un procés de descomposició. Per tant, la fusta i tots els derivats o succedanis que pugui tenir, com la cel·lulosa o el suro, són materials de carboni biogènic. Però, seguint amb el tema, quins són els seus beneficis pel que fa a la construcció i a les emissions de gasos d'efecte hivernacle? Doncs molt senzill, si estem dient que aquest CO₂ queda atrapat dins del material i solament es desprèn quan es podreix o es crema, si no es podreix ni es crema el gas no va a l'atmosfera.

Ara bé, s'han de tenir en compte certs aspectes abans de tirar pel

dret. Si volem que aquests materials no es deteriorin han de patir un tractament especial i estricte per tal d'evitar-ho, i això pot resultar un procés car. A més, en un primer moment pot generar una certa desconfiança el fet de construir un edifici amb fusta pel que respecta al risc d'incendi o que sorgeixin humitats que malmetin l'estructura. Tot i així, com dèiem, si s'aplica un bon tractament, el risc no hauria de ser substancialment més elevat que en un esquelet de formigó, per exemple. A priori.

També sorgeixen altres qüestions com el fet de l'aïllament tèrmic. Al Principat hi fa força fred a l'hivern, i és per això que necessitem unes parets gruixudes que ens protegeixin de la hipotèrmia, però els materials derivats de la fusta són bastant aïllants en aquest aspecte, així que en principi no haurien de ser un inconvenient. Tot i així, el factor econòmic és el que resulta l'impediment

JAVISANJO

Una caseta en un arbre d'algun bosc perdut del món.

més gran. És per això que, segurament, una de les solucions seria no tant fer una transició radical del

mètode estructural de construcció, sinó trobar la manera de combinar les dues fórmules.

CONSTRUIM EL TEU FUTUR

AMB SOLUCIONS I SERVEIS
QUE PRIORITZEN EL RIGOR
TÈCNIC, L'EFICIÈNCIA I LA
SOSTENIBILITAT

OBRA PRIVADA
EDIFICIS, UNIFAMILIARS, LOCALS
COMERCIALS, BORDES, PISOS...

OBRA PÚBLICA
APARCAMENTS, CAPTACIONS
D'AIGUA, INSTAL·LACIONS,
VORAVIES, EDIFICIS, ...

MANTENIMENT I REFORMES

sideco
CONSTRUCTORA

Plaça del consell 6, baixos
AD200 Encamp (Andorra)

Tel.: (+376) 861 790

sideco@sidecoconstructora.com

www.sidecoconstructora.com

VISIÓ I COMPROMÍS

Des de 1992

www.locubsa.com

 LOCUBSA

ON SÓN ELS ARTESANS?

UNA FEINA QUE ES FEIA AMB LES MANS

Amb la industrialització hi ha una professió, d'aquelles de tota la vida, que també s'ha vist substituïda. Estem parlant dels artesans. Abans –o *antes*, com diem a casa meva–, aquests eren els encarregats de realitzar aquells acabats que feien lluir un edifici, així com la façana, les columnes o les bigues, per exemple. Eren fusters, ferrers, escultors, però no solament realitzaven els motius, diguem-ne, decoratius, sinó que també formaven part de la construcció general de l'obra.

Acostumaven a ser actors externs a la pròpia empresa constructora, i la gran majoria d'ells havien mamat des de sempre com es feien les coses al Principat. Això feia, també, que la idiosincràsia del país seguís una tònica comuna, més enllà de ser en si mateix un sector o gremi fonamental. Com dèiem, però, el món modern i l'au-

tomatització de la producció ha fet que, irremeiablement, hagin anat desapareixent. Tot i que encara hi ha "últims de Filipines" disposats a lluitar fins al final. I tant!

Ara, però, el món de la prefabricació i els sistemes modulars han fet que tot plegat no solament s'hagi tornat més àgil, sinó també més

econòmic; i, és clar, les antigues professions van caient en l'oblit. Ara bé, això és per sort o per desgràcia? Doncs, com sempre, depèn a qui ho preguntem. És evident que l'optimització de recursos és, com el seu nom indica, òptima per tal de seguir

Els artesans també ajudaven a crear una imatge de país i una idiosincràsia comuna

evolucionant, però què passa quan aquesta fa o pot fer d'obstacle o sentència per a altres "companys" de professió? En fi, com sempre, imagino que hem de traure la balança i veure de quina banda penja més.

Ara bé, qui la treu?

prodomo

Av. Sant Antoni, 44 - local 1
AD400 La Massana
Tel.: 847 333 / 847 334

CONFIEM EN LES ENERGIES RENOVABLES

Energia aerotèrmica
Energia fotovoltaica
Energia geotèrmica
Calderes i estufes de biomassa

Domòtica

Fotovoltaica

Lampisteria

Biomassa

Climatització

Electricitat

**Ascensors
Principat**

**INSTAL·LACIÓ,
MANTENIMENT,
REPARACIÓ
I REFORMA
D'ASCENSORS**

**PORTES D'ENTRADA
PORTES DE GARATGE**

Ctra. de la Creu Blanca · Xalet Els Ascolls
AD400 L'ALDOSA (Principat d'Andorra)

ascensors@ascensorsprincipat.com
Tel. 737 777 · Fax 838 038

PARC PÚBLIC D'HABITATGE (I)

SI EL LLOGUER ÉS INASSOLIBLE, FEM-LO ASSEQUIBLE

Hi ha vegades que la vida es descontrola. En ocasions és degut a factors externs, d'altres per no haver fet la feina quan tocava, o, simplement, perquè sí, i punt. Però el cas és que, per sort o per desgràcia, no vivim en una bassa d'oli on tot va rodat i és perfecte. No. Les complicacions i els obstacles venen quan menys ens ho esperem, i ens obliguen a reaccionar. Actualment, per si no se n'havien adonat, tenim un problema força gran amb la situació de l'habitatge al Principat. Els lloguers estan pels núvols, i cada vegada és més gran el percentatge del sou que se'n va per pagar el pis. El perquè hem arribat a aquesta situació i la resposta a com en podem sortir ho deixarem per un altre dia, si els sembla. Però el cas és que tenim aquesta realitat, i hem de conviure amb ella.

És per això que Govern, últimament, s'està posant les piles pel que fa al parc públic d'habitatge. Aquest ofereix una sèrie de pisos que disposen d'un lloguer mensual substancialment més reduït que el que impera a la resta de país, i actualment hi ha aproximadament uns 150 habitatges disponibles, tot i que s'està treballant per incrementar aquest nombre amb l'horitzó fixat als 500 pisos. Aquests es distribueixen per les diverses parròquies del Principat, i la majoria d'ells acostumen a ser d'una sola habitació. És per això que una altra voluntat manifesta del Govern és augmentar

SFGA

Treballs de construcció de l'edifici de la Borda Nova 1, un dels immobles destinats a oferir pisos de lloguer assequible.

Govern ha incrementat el pressupost en 35 milions per a la construcció de pisos assequibles

l'oferta perquè també hi hagi immobles familiars.

De fet, recentment s'ha incrementat el pressupost 2026 en 35 milions d'euros més destinats a la construcció d'habitatges de lloguer assequible, així que sembla que, com a mínim, la intenció hi és. Val a dir que per optar a habitar un d'aquests pisos s'han de complir uns certs requisits. En primer lloc, s'ha d'haver residit com a mínim cinc anys al país;

no s'ha de disposar de cap propietat ni a territori andorrà ni a l'estranger, i el percentatge del sou que destinin al lloguer abans d'ingressar al parc públic ha de ser superior al 30%. A més, la persona sol·licitant ha de disposar d'uns ingressos mínims anuals bruts superiors al salari mínim, i màxims de fins a 2,2 vegades el mateix import. Si malauradament es té tot això en ordre, es pot accedir al parc públic d'habitatge.

F I T O s.l.

vidrier

C/ Poblado, 37. Naus Cortés. Local,3
AD500 Santa Coloma
Tel: (+376) 811 356 · Fax: 863 398
fito@andorra.ad

30 ANYS ENVIDRIANT ANDORRA

NEIDA

Neteges industrials i gestió de residus

www.neida.ad ~ +376 877 330

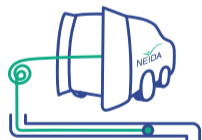

24h SERVEI D'URGÈNCIES **332 259**

Ptge. Antònia Font Caminal, 1 ~ Despatx 602 A
Escaldes-Engordany AD700 ~ ANDORRA

Neteges industrials

Diagnòs de xarxes

Rehabilitació de xarxes

Manteniment de dipòsits
d'hidrocarburs

Gestió de residus,
economia circular

Truca i demana pel nou servei de rehabilitació
de canonades sense obertura de rasa.

PARC PÚBLIC D'HABITATGE (i II)

COMÚ DE SANT JULIÀ DE LÒRIA

Render de com s'imagina el futur Edifici Laurus de Sant Julià.

I QUÈ PASSA AMB LA GENT GRAN?

Doncs els nostres padrins també podran optar a un habitatge de lloguer assequible exclusiu per a ells. Això serà gràcies a l'Edifici Laurus, que s'està construint a la parròquia de Sant Julià de Lòria. Aquest projecte neix de l'entesa entre el Govern i el Comú lauredià, que hi destinen 5 i 3 milions d'euros respectivament, i diversos privats com Reig Fundació, els marmessors de Maria duró o un inversor anònim, entre d'altres, que en total hauri-

en de sumar un pressupost de 16 milions i són els que constitueixen la publicoprivada Fundació Laurus.

L'Edifici Laurus oferirà 54 pisos de lloguer assequible per als padrins del Principat

El complex comptarà amb 54 pisos d'uns 55 metres quadrats aproximadament, i n'hi haurà tant d'una com de dues habitacions. A més, també hi haurà un centre de dia intergrat que tindrà capacitat per a una trentena de persones. Si tot va bé, i sembla que va bé, l'edifici hauria d'estar operatiu a partir del gener del 2028.

EL COLIVING, UNA VIA ALTERNATIVA

Últimament, seguint el rastre del lloguer assequible, ha sorgit un concepte o mètode que s'ha proposat, també, com a una possible solució temporal a la situació de l'habitatge al Principat. Aquest és l'anomenat coliving, que traduït al català vindria a ser una mena de residència, és a dir, habitacions privades i espais comuns, com la cuina, el menjador o la sala d'estar, per exemple. Ara bé, aquesta alternativa manera de viure encara està en vies d'aconseguir una regulació que estipuli concretament tant les condicions com els requisits que hauran de complir els inquilins, tot i que al Principat ja hi ha alguns exemples d'immobles que segueixen una filosofia similar a la del coliving.

Ara bé, com dèiem, l'objectiu és que sigui de lloguer assequible i que, d'aquesta manera, pugui contrarestar l'oferta de lloguers d'habitacions que, en ocasions, poden arribar als 1.000 euros al mes. També s'haurà de definir el perfil de les persones que podran optar a "coviure", ja que algunes veus plantegen que solament hi puguin accedir els treballadors temporers i d'altres proposen que sigui una solució per a residents a temps complet. S'haurà d'acabar de veure. En tot cas, aquesta seria una mesura complementària a la del lloguer convencional, però no una solució residencial a llarg termini. En principi.

AGÈNCIES

**PINTURA DECORATIVA
ESTUCS
VERNISSOS
MOQUETES
PAPERS
TÈXTILS
RETOLACIÓ
PINTURA EN GENERAL**

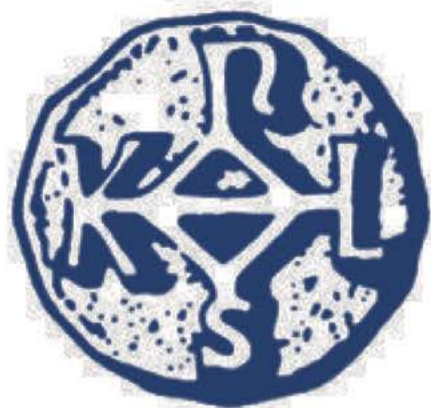
Pintura decorativa

Art i Decoració

C/ del Tremat, núm. 4 · AD200 Encamp
Tel. +376 834 428 · MOBIL:+376328027
artidecoracio@andorra.ad

COMPANYIA ANDORRANA D'ASSEGURANCES

LA PRIMERA COMPANYIA D'ASSEGURANCES ANDORRANA

75 anys

1951-2026

CONFIANÇA
EXPERIÈNCIA
PROXIMITAT
SOLVÈNCIA

AV. MERITXELL, 88, ANDORRA LA VELLA - TEL.: 806 806 - WWW.ANDORRANAASSEGURANCES.COM

SANTAMARIA & COSAN
ASSEGURANCES
1968 & 2026

58 anys
*al vostre servei
amb la vostra confiança*

ELS VOSTRES ASSESSORS EN ASSEGURANCES

Professionalitat, experiència, proximitat, solvència i servei

- Automòbils
- Multirisc a la carta (llar, comunitats, comerç, hotels, etc)
- Incendi - robatori
- Responsabilitat civil general
- **Tot risc de la construcció**
- **Garantia desenal**
- Exposicions
- Maquinària
- Assegurança accident personal
- Vida
- Transport

Av. Meritxell, 88, 1r esquerra, Andorra la Vella - Tel.: 804 490 - sic@sic.ad

Agents exclusius **COMPANYIA ANDORRANA D'ASSEGURANCES**

GRUP REFESA

LA GESTIÓ DE RESIDUS, CLAU PER A LA SOSTENIBILITAT DEL PRINCIPAT, I DEL MÓN

El Grup REFESA fa gairebé 40 anys que es dedica a vetllar perquè els residus del Principat no solament tinguin una bona gestió pel que fa al seu tractament i valorització, sinó també per veure quines possibilitats de reutilització tenen, la qual cosa ajuda a optimitzar els recursos i propiciar una economia circular

“La construcció no pot ser sostenible sense una bona gestió dels residus que genera”, diu el CEO del Grup REFESA, Josep Maria Vallés. I així és. De fet, ni la construcció ni el món en general; s’imaginen que tota la brossa que generem en el nostre dia a dia s’acumulés i s’acumulés i ningú se n’ocupés de gestionar-la? Seria, efectivament, una situació insostenible. Però no totes les deixalles o materials de rebuig tenen per què ser esborrats del mapa. Molts d’ells poden ser reutilitzats o reconvertits en objectes encara útils, i “aquesta és la clau de la gestió de residus”, diu Vallés: “Convertir-los en recursos”. Aquesta és la premissa que sempre ha caracteritzat l’empresa.

L’empresa REFESA neix oficialment el 1988, però ja el padrí i el besavi de Vallés recorrien els pobles del Principat recollint amb un carretó estirat per un animal tot allò que la gent rebutjava, ja fossin pells de conill, pèls de porc o de cavalls, espadnyes velles o, fins i tot, bales perdudes de la guerra. Amb tot, per intentar donar als objectes una nova vida. Per tant, estem parlant d’una tradició familiar que actualment es troba a la seva quarta generació dedicant-se a l’ofici. En un primer moment, però, no era un negoci organitzat, sinó “una qüestió de subsistència”, però l’herència d’anys d’experiència va fer que, irremeiablement, acabessin professionalitzant el que feien el seu avi i besavi. Actualment disposen de dos plantes de reciclatge, una a Santa Coloma (RFESA Recuperacions Ferriques) i l’altra a Sant Julià (LSR Logística i Serveis de Reciclatge), i gestionen més de 10.000 tones de residus a l’any, la majoria dels quals provenen de la construcció.

Però també hi ha altres residus que els arriben i que s’encarreguen de gestionar, com material d’electrònica o vehicles en desús, per exemple. De fet, Vallés explica que en els últims anys ha estat exponencial la quantitat d’artefactes electrònics que els arriben a les plantes, i, és clar, “necessiten un tractament particular”, el qual “vam apostar per a fer-lo a Andorra”. Ara bé, qui se’n du el primer premi pel que fa a una gestió especial és l’amiant, el qual també els ha tocat haver no tan sols de gestionar, sinó també de retirar d’alguns edificis. Aquest material, com ja deuen saber, es va utilitzar massivament durant el segle XX en moltes construccions, ja que no solament era força econòmic, sinó que també

és un gran aïllant tèrmic. Finalment, però, es va descobrir que és perjudicial per a la salut humana. De fet, el Grup REFESA va retirar i gestionar l’amiant present a Ràdio Andorra i Sud ràdio, per exemple.

L’empresa també gestiona el transport dels residus tant dins del Principat com a l’estranger per fer-ne el tractament, l’emmagatzematge o la valoració adequats. Però per això és necessari tenir una bona estratègia logística, i aquest és un aspecte primordial per al Grup REFESA. Ara mateix tenen una flota de camions i furgonetes d’una trentena d’efectius, i Vallés comenta que “és summament important el fet d’optimitzar els viatges”. És per això que treballen per ma-

Gestionen, cada any, més de 10.000 tones de residus

ximitzar la capacitat de càrrega dels vehicles, la qual cosa propicia que s’hagin de fer menys viatges i, consegüentment, es redueixi la petjada de carboni. A més, pel que fa als desplaçaments dins del país, “sempre assessorem i consensem amb el client quina és la millor opció de transport”, i d’aquesta manera tothom hi surt guanyant.

En definitiva, el que mou el Grup REFESA no és solament fer una òptima gestió dels residus, sinó també buscar-los una segona vida, és a dir, el que coneixem avui en dia com a economia circular. És per això que cada vegada que els arriba un residu, com per exemple un vehicle per desballestar, en recuperen les peces que poden tenir una segona vida i, posteriorment, es descontaminen i valoritzen, i així mateix fan amb tota la resta de materials que els arriben. “La nostra missió”, diu Vallés, “és gestionar els residus de manera responsable per protegir el nostre present i garantir un futur més sostenible”. D’aquesta manera, tots hi sortim guanyant.

CONSTRUIR TAMBÉ ÉS RECICLAR

Gestió, transport i tractament de residus de la construcció per avançar cap a una **Andorra més sostenible.**

Fem realitat
l'**economia** circular

Treballem cada dia per convertir els **residus** en **recursos**

SANTUARI DE MERITXELL

CONSERVAR EL PATRIMONI NACIONAL

Si parlem d'edificis o de construcció, no podem passar per alt un dels emblemes del Principat. Després que el 8 de setembre del 1972 un incendi arrasés l'antiga capella, es va decidir ja no reconstruir l'església, sinó pensar en gran i edificar una autèntica meravella arquitectònica. L'encarregat de planificar el projecte va ser l'arquitecte català Ricard Bofill i, finalment, el 1976 es va inaugurar el Santuari de Meritxell.

Ara bé, com acostuma a passar amb gairebé totes les coses, amb el pas del temps es van deteriorant, i és per això que és fonamental un bon manteniment. Així que per tal de garantir la salut del santuari, recentment el Govern i el Comú de

Canillo han signat un conveni per garantir aquesta cura estructural. En el moment de la signatura de l'entesa entre les dues corporacions, la ministra de Cultura, Mònica Bonell, deia el següent: "El ministeri invertia anualment uns 12.000 euros en feines més exteriors, en petites actuacions que tenien a veure amb algun mobiliari que es feia malbé, i per poder gestionar-ho d'una manera més eficaç, hem arribat a un acord amb el Comú. Això ens permetrà ser més eficients i aprofitar millor els recursos públics".

Per la seva banda, el cònsol major de la parròquia, Jordi Alcobé, deia que "una obra de cinquanta anys es va fent vella i tot té un cicle de vida,

per tant, toca fer retocs i renovar". De fet, en virtut del conveni, el Govern assumeix el manteniment de

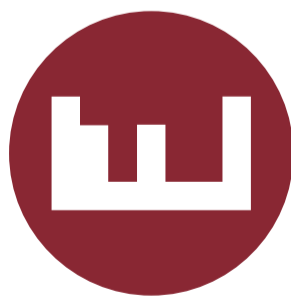
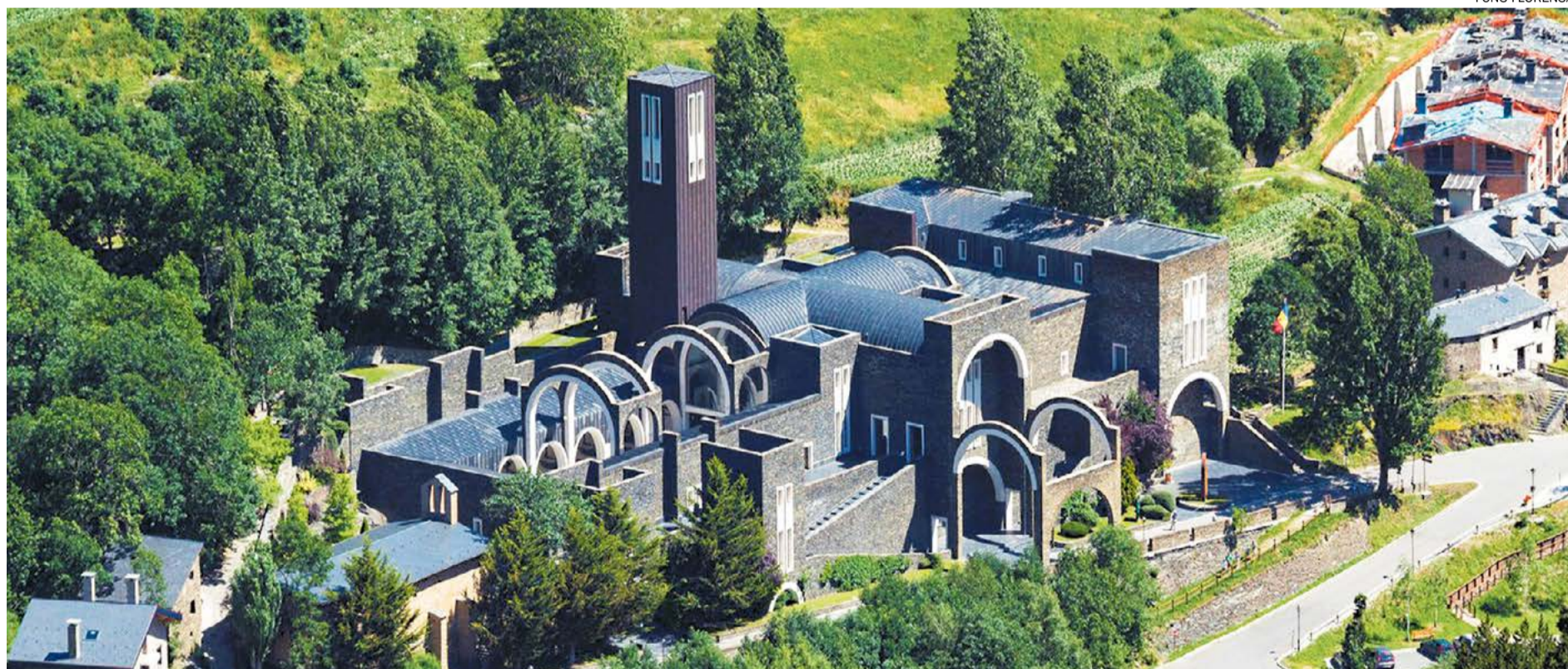
El Govern i el Comú de Canillo van signar un conveni per garantir el seu manteniment

l'interior, les exposicions, la il·luminació, la neteja, la seguretat i altres serveis, i el Comú, en canvi, es farà càrrec del manteniment de l'espai

exterior, els accessos i el suport logístic als actes que s'hi organitzin.

Recordem que aquest any es compleixen 50 anys de la inauguració del Santuari de Meritxell, i és per això que hi ha tot un seguit d'activitats destinades a la seva commemoració. Algunes d'elles estan incloses als programes Canya als museus i Nits d'estiu, però també hi haurà concerts d'orgue per part d'Amores Grup de Percussió & Ignacio Ribas i l'organista italià Paolo Oreni. En total són una trentena d'activitats, inclòs un documental. Per a Bonell, la celebració "és una oportunitat per explicar el llegat que representa el santuari, però també és una oportunitat per mirar endavant".

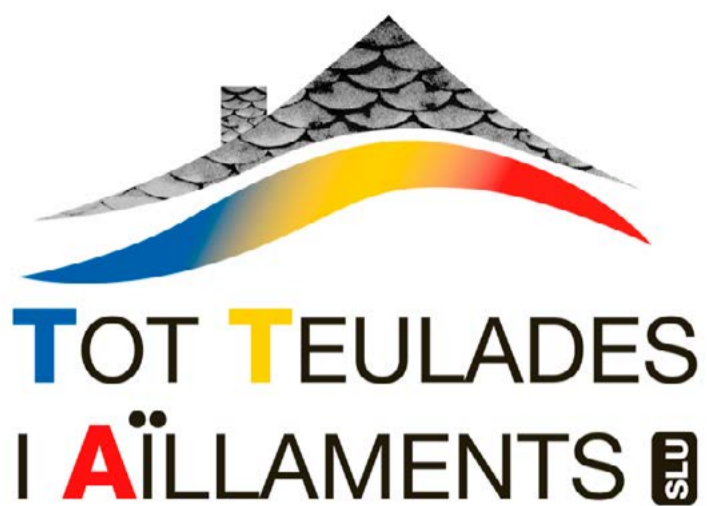
FONS FLORENSA

Construccions **Ferreira** S.L.

C/ Riberaigua, 49, 3er, 1º
AD500 Andorra la Vella - (Andorra)

Tel.: (+376) 864 483
Mòbil: (+376) 333 347

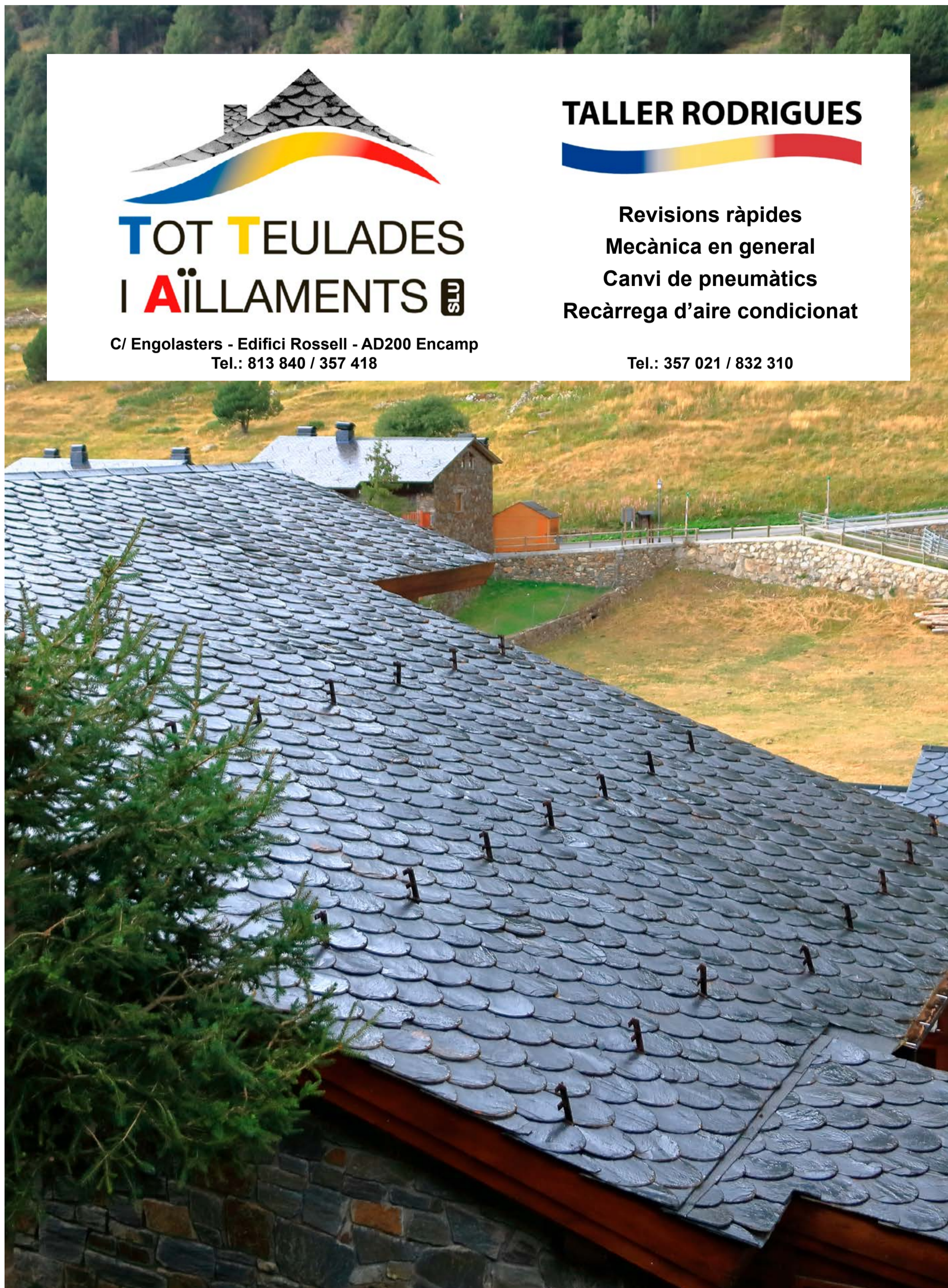
C/ Engolasters - Edifici Rossell - AD200 Encamp
Tel.: 813 840 / 357 418

TALLER RODRIGUES

Revisions ràpides
Mecànica en general
Canvi de pneumàtics
Recàrrega d'aire condicionat

Tel.: 357 021 / 832 310

EPÍLEG

LA CONSTRUCCIÓ I ANDORRA, ANDORR

Si alguna cosa hem après de la construcció és que és un sector viu. Cada vegada evoluciona més i més, ja que ha d'anar acord amb la transformació del món modern, i aquest no para de patir modificacions innovadores. Canvien les tècniques, els materials. Absolutament tot. Però com ja hem mencionat en algun moment d'aquest especial, des dels inicis, la construcció sempre ha seguit la mateixa filosofia, així com tantes altres arts i matèries, que és buscar optimitzar al màxim els recursos existents per tal d'efectuar la feina d'una manera més eficient.

Ara bé, com també hem vist, cal tenir en compte que hi ha una part, diguéssim, més cultural o fins i tot antropològica pel que fa al tipus de construcció que es practica en un poble, ciutat o país. Si pensem en l'antiga Atenes, per exemple, a tots en ve al cap una arquitectura en concret, i això ajuda a generar identitats col·lectives, és a dir, societats. I Andorra no n'és una excepció. Ara bé, quina és la idiosincràsia de l'edificació andorrana? Home, si anem als orígens del Principat podríem dir que les bordes són el seu element més representatiu, però està clar que ja fa moltes dècades que la construcció va virar cap a un altre model. Tot i així, d'alguna manera sí que en general ha quedat una certa estètica que recorda a les primigènies cases, especialment pel que fa a les façanes de pedra i les teulades de llosa, però de mica en mica això també es va quedant obsolet. Què hi farem.

També hem parlat de la capacitat física del territori andorrà, que, en principi, gràcies als POUP de les dife-

UNAI VIÑALS

rents parròquies hauria d'estar més o menys controlat perquè no comencéssim a substituir arbres per xalets d'una manera desmesurada. Això, segurament, ha fet que les diferents

empreses constructores hagin hagut de buscar una nova manera d'edificar, i les solucions que s'han trobat són principalment dues. La primera és construir en alçada, no en amplada, i

la segona, i possiblement la més interessant de totes, l'aposta per a la rehabilitació d'immobles vells o en desús. Ara bé, com ja hem mencionat, tot s'ha d'estudiar i molt, ja que el popular

**Instal·lacions elèctriques
industrials i particulars**

Eficiència energètica

Manteniment

Xarxes informàtiques

Gestió de butlletins elèctrics

Videovigilància i alarmes

Calefacció elèctrica i sòl radiant

Urgències 24 h

Telèfon: +376 813 322
Mòbil: +376 345 629

Av. Joan Martí, 73, local 1
AD200 Encamp
Principat d'Andorra

electrolizarte@andorra.ad

A I LA CONSTRUCCIÓ

tòpic que diu que surt més car arreglar el cotxe que no pas comprar-ne un de nou, de vegades, compleix. Però si al cap i a la fi l'operació redunda en el benefici del país, com a mínim val la pena tenir-la sobre la taula.

En definitiva, la construcció ha patit una explosió més que rellevant en els últims anys, i ara mateix és un dels principals motors de l'economia del Principat. Però, com també hem après, tot ha d'anar acompanyat d'una bona coordinació amb altres empreses, especialment amb aquelles que es dediquen a la gestió dels residus que genera l'obra, que en són molts. Sempre que vulguem que el sector sigui sostenible, és clar. També, en aquest sentit, hem introduït la possibilitat que la construcció torni d'alguna manera als orígens utilitzant estructures de fusta o de materials de carboni biogènic, els quals ajudarien a reduir les emissions de CO₂ a l'atmosfera. De fet, si han passejat recent-

ment per l'avinguda Meritxell hauran vist que la futura seu d'Andorra Telecom, l'edifici Node, té un esquelet totalment de fusta. Aquest serà segurament una de les construccions més

Tot ha d'anar acompanyat d'una bona coordinació amb altres empreses del sector

innovadores del Principat, així que és un bon exemple que sustenta aquesta teoria. En fi, veurem què ens espera els propers anys, però el que està clar és que la construcció no és solament una activitat econòmica, sinó un camí.

UNAI VIÑALS

MAPESA, la marca líder a Andorra en lloguer i muntatge de bastides, encofrats, xarxes de seguretat i esdeveniments.

Solucions tècniques per a construcció,
indústria i muntatges especials.

Lloguer i muntatge de bastides i encofrats

Xarxes de seguretat i muntacàrregues d'obra

Solucions per a construcció, indústria i esdeveniments

MAPESA. La solució integral pel teu projecte a Andorra.

+376 724 206

mapesa.ad

Estalviar energia és sembrar futur

El que fem avui és el que recollirem demà

FEDA